

**Til medlemmer, suppleanter m.fl. af
Vordingborg Kommunes Miljøråd**

Sagsnr.: 20/4368
Dok.nr.: 52613/20

Afdeling for Byg Land og Miljø

Sagsbehandler
Paul Debois
55 36 24 12
pde@vordingborg.dk

17-03-2020

Referat fra møde i Vordingborg Kommunes Miljøråd d. 9. marts 2020.

Til stede: Else-Marie Langballe Sørensen og Bo Manderup, Vordingborg Kommune; Peter Tillisch, Dansk Skovforening; Tommy Clausen, Danmarks Sportsfiskerforbund; Bjarne Nielsen, Friluftsrådet; Henrik Dahl, Dansk Ornitologisk Forening; Torben Hviid, Naturstyrelsen Storstrøm samt Rolf Hoelgaard og Paul Debois, Vordingborg Kommune.

Desuden deltog: Carsten Horup og Jimmi Spur Olsen, Vordingborg Kommune.

Afbud / fraværende: Jesper Øbo Johansen, Dansk Landbrug; Johnny Andersen, Danmarks Jægerforbund; Jan Nielsen, Dansk Kano og Kajakforbund; Martin Vestergaard, Danmarks Naturfredningsforening og Kristoffer Buck Petersen, Museet Sydøstdanmark.

Referat

Ad. 1) Godkendelse af dagsorden. Godkendt

Ad. 2) Godkendelse af referatet fra miljørådsmødet d. 18. november 2019. Godkendt.

Ad. 3) Kort opsamling på Natur og Miljøprisen 2019 *v/ Else-Marie Langballe Sørensen, VK.*
Else-Marie gav udtryk for, at uddelingseancen havde været vellykket, og håber at det bliver en god tradition. Billeder udført af lokal kunstner er en god måde at hædre prismodtagerne. Prismodtagerne var del af en periode i et historisk langt samarbejde med Rosenfeldt Gods. Else-Marie opfordrede Miljørådets medlemsorganisationer til allerede nu, at gå i tænkeboks og komme med indstillinger, når det til efteråret igen bliver muligt at indstille prismodtagere.

Ad. 4) EU-Life projektet "Clima Bombina" på Rosenfeldt Gods
v/ Peter Tillisch, Rosenfeldt Gods og Carsten Horup, Vordingborg Kommune.
Projektets titel: "New habitats for Bombina bombina and other amphibians and birds to counteract problems for climate change I coastal areas".
Carsten Horup, der er projektleder på Life-projektet gav en introduktion til projektet, som Peter Tillisch efterfølgende supplerede.

Der er tale om 184 ha ny natur på Rosenfeldt Gods arealer. Klokkefrøen (*Bombina bombina*) er arten i centrum, men projektet betyder, at en masse andre naturtyper og arter får forbedrede forhold, samt at der sker publikumsforbedrende tiltag.

./. Carstens oplæg er vedlagt referatet som bilag.

Ud over at lave kendte naturforbedrende tiltag vil der blive eksperimenteret med udvikle naturtyperne ved at udså frø af vilde planter, der er autentiske for lokaliteterne. Det kan være en udfordring at få tilstrækkeligt lokalt materiale.

Peter Tillisch fortalte om processen frem mod projektet, hvor der undervejs er blevet fundet fælles løsninger. Økonomien for godset er ikke helt så gunstig, som det er fremgået af den offentlige omtale.

Peter understregede, at der kun er få kommunale kroner i spil. Han efterlyste kommunale kroner til fotodokumentation af projektet.

Han regner med at projektet bliver færdigt til planlagt tid.

Målet er en klokkefrøbestand på 2000 individer, så der er tale om en robust bestand, der kan tåle naturlige bestandsudsving.

Henrik Dahl, Dansk Ornitologisk Forening spurgte til om der vil være jagt på arealerne?

Peter svarede, at der kan være jagt efter de almindelige regler, men at der ikke må opdrættes fasaner til udsætning.

Bjarne Nielsen, Friluftsrådet spurgte til adgangsforholdene.

Peter svarede, at der vil være adgang jfr. lovens almindelige bestemmelser. Der vil blive opretholdt en P- afgift.

Else-Marie tilkendegav, at VK er glade for projektet og satser på, at det bliver færdigt til aftalt tid.

Der var ønske om besigtigelsestur til projektområdet. Der er en aftale med P.T. om en sådan. Hvilken af vores årlige ekskursioner, der bliver tale om, afgøres af projektets udvikling.

Ad. 5) Filmen "Geddefabrik 2" – "snigpremiere". v/ Paul Debois, Vordingborg Kommune.

Første visning af filmen. Filmen er et led i VK´s arbejde med vandmiljø, artsbeskyttelse, biosfære / bæredygtig forvaltning af fiskebestandene og samarbejdet i Fishing Zealand. Brakvandsgedderne er særdeles sårbare og risikere at uddø, ifald der ikke sker en beskyttelse og ophjælpning af bestandene.

Filmen følger op på den første Geddefabrik film, der viste baggrund og projekter for at genopbygge bestanden af brakvandsgedder. Begge filmene findes også i udgaver med engelske undertekster. Filmen viser åbningsceremonien på DK´s første geddefabrik ved Præstø Fjord og det opfølgende arbejde - herunder også indsatsen for brakvandsrovfiskene som del af "naturlig hydrologi" projektet ved Gl. Oremandsgaard.

Begge filmene var i brug på den efterfølgende dags UNESCO-seminar på Stege Sukkerfabrik.

Filmene bliver også brugt i samarbejdet "Biophere for Baltic", som Biosfære Møn er del af. Den første film er tilgængelig på Fishing Zealands hjemmeside og på CATCH projektets hjemmeside. Geddefabrik vil også blive tilgængelig på Fishing Zealands hjemmeside. Der arbejdes på en "Geddefabrik 3" film, for at følge arbejdet til dørs.

Ad. 6) Tubæk Å – projekt ved Præstø by v/ Jimmi Spur Olsen, Vordingborg Kommune.

Som en del af strategisk – fysisk udviklingsplan for Præstø Havn, handler et delprojekt om at genslynge Tubæk Å på engarealerne ved udløbet til Præstø Fjord. Udviklingsplanen tager udgangspunkt i stormsikring af Præstø by, men indeholder tillige en hel række andre elementer til udviklingen af byen.

Jimmi fortalte om de forskellige elementer i tilknytning til genslyngningen af åen. Herunder bl.a. også at det gamle kanalforløb på nordsiden af engen afskæres fra det ny forløb, men opretholdes a.h.t. til de beboere, der har grund ud til ”kanalen” og muligheden for sejlads. Jorden fra genslyngningsprojektet bruges til et dige på sydsiden af engen. Jimmi satte Præstø – projektet i relation til helhedsplanen for Tubæk Å vandoplandet.

./ Jimmi s oplæg er vedlagt referatet som bilag.

Der var en efterfølgende diskussion om klimaudfordringen for vandløbene.

Forslag: Kan man tænke sig vandparkeringstiltag, hvor nogle arealer oversvømmes / kan oversvømmes m.h.p. at beskytte øvrige (landbrugs)arealer? De arealer, der oversvømmes (vandparkering) med kortere eller længere intervaller, kan så omlægges til natur eller kan dyrkes med risiko for, at der nogle år ikke er noget udbytte (”risikolandbrug”). De, der tager risikoen for at andre jordejere kan sikre deres marker mod oversvømmelser, skal så kompenseres herfor. Enten kan man tale om fleksible statslige landbrugsordninger (sådanne findes p.t. ikke), eller også kan der f.eks. dannes lag i lighed med pumpelag, hvori interessearealerne indgår.

(Referentens forslag – tilslutning til ideen fra P.T., der ønskede dette til referat).

Ad. 7) Kort status for Vandrådsarbejdet i forhold til vandområde 3 (2021 – 2027).

v/ Paul Debois, Vordingborg Kommune.

Hertil arbejdet i det ”lokale vandråd” for Vordingborg Kommune. Flere af Miljørådets medlemmer deltager også i vandrådsarbejdet både det lokale og de to vandråd for Smålandsfarvandet og Østersøen.

Informationerne er indeholdt i et notat. Tiden var fremskreden, hvilket var forudset kunne ske.

./ For at sikre tid til de efterfølgende punkter, aftaltes det at notatet vedlægges referatet som bilag.

Ad. 8) Gensidig orientering.

Fra VK:

Status for arbejdet med spildevandsrensning i det åbne land.

Rolf Hoelgaard, VK orienterede om genoptagelsen af påbuddene i det åbne land i forhold til rensning af spildevandet. Der er begyndt i oplandet til Præstø Fjord. I efteråret 2019 er der varslet påbud til 65 borgere. De får 1 år til at gennemføre rensningstiltagene.

VK har 1300 påbud, der skal udstedes jfr. plan indmeldt til staten. Planen indebærer, at der skal udstedes ca. 110 påbud pr. år. Det betyder, at vi passerer 2027, inden alle påbud er implementerede.

Der afholdes infomøder med borgerne.

Der var spørgsmål til overløb fra regn- og spildvandsledninger samt rensningsanlæg.

Rolf fortalte, at der laves en orientering af Udvalget for Klima og Miljø om emnet, og at en revision af spildevandsplanen forventes at komme på dagsordenen til udvalgets møde i september.

Status for indsatsplanlægningen på Møn (grundvand).

Rolf Hoelgaard, VK fortalte at indsatsplanen bliver til i dialog med vandværkerne og med Region Sjælland i relation til jordforureningsproblematikker.

Ny naturovervågningsrapporter fra VK.

Carsten Horup, VK præsenterede fire ny rapporter, som er lavet for VK siden seneste møde i Miljø. Den seneste på mødedagen. Nogle af rapporterne bidrager direkte til VK 's biosfærearbejde, og de er alle del af naturforvaltningsindsatsen i hele kommunen.

./. De fire rapporter vedlægges dette referat som bilag.

Rapporterne:

- "Botanisk registrering af udvalgte fortidsminder på Møn 2019".
25 fortidsminder er botanisk registrerede. Rapporten viser, at der på fortidsminderne kan være refugier for sjælden og sårbar natur. Der kan findes en værdifuld overdrevsflora med flere rødlistede plantearter. Plejen af fortidsminderne er afgørende for sikringen af denne flora, hvilket rapporten forholder sig til.
- "Biologisk vejkort i Unesco Biosfæreområde Møn og langs Camønoen 2017 og 2018."
Vejkanter er i flere sammenhænge på samme vis som fortidsminderne refugier for sjælden og sårbar natur. Der er undersøgt 450 km vejstrækning inden for undersøgelsesområdet. På 25 km fordelt på 49 strækninger er der registreret værdifuld flora eller fauna.
Langs Camønoen er der ligeledes registreret 25 km (52 strækninger) med værdifuld natur.
- "Kortlægning af fugle på udvalgte strandenge og øer i Vordingborg Kommune 2019".
Det er desværre en generel tendens, at ynglesuccesen ikke er overvældende. Der er flere årsager, men prædation er en væsentlig faktor.

Der blev spurgt til info af lodsejerne på Store Holm i forhold til afbrænding. Carsten oplyste at afbrændingen kun er foretaget på de kommunalt ejede arealer.

- "Flagermusundersøgelse i Vordingborg Kommune. Sjælland vest 2019".
Rapporten er den tredje i rækken. I perioden 2017 – 19 er der gennemført flagermus undersøgelser. 2017 Sjælland Øst, 2018 Møn med omliggende øer og så denne rapport fra 2019. Generelt viser undersøgelserne at Vordingborg Kommune er et dansk kerneområde for flagermus. Bortset fra et par enkelte arter, så er alle kendte danske flagermusarter repræsenterede i VK.

UNESCO-møde på Møn.

Bo Manderup, Vordingborg Kommune og formand for Den danske UNESCO-nationalkommission.

Bo fortalte om Unesco-seminar 2020 der dagen efter Miljørådsmødet ville finde sted på Sukkerfabrikken i Stege med Biosfære Møn / VK som vært.

Bo omtalte "UNESCO-familien" medlemmer: Verdensarv, biosfæreområder, geoparker, Verdensmålsskoler, Kreative Byer mv. Alle de forannævnte var repræsenterede på seminaret. Bo nævnte desuden et nyt tiltag med at seminaret indeholder en markedsplads, hvor de forskellige tiltag præsenteres og omtalte endeligt arbejdet med FN's verdensmål.

Link til Møn Biosfære delhjemmeside med en nyhed om mødet:

<https://vordingborg.dk/biosfaere-moen/nyheder/nyheder-fra-moen-biosfaere-2020/unesco-moede-paa-moen/>

Der kan læses mere om UNESCO-Danmark på Børne og Undervisningsministeriets UNESCO-delhjemmeside. Link hertil: <https://www.uvm.dk/internationalt-arbejde/unesco>.

Andre:

Torben Hviid, Naturstyrelsen Storstrøm fortalte at finansieringen til urørt skov er på plads (Udlægning af urørt skov bl.a. på Naturstyrelsens arealer på Møn har på tidligere Miljørådsmøder været omtalt af Torben).

Om Lindholm

Bjarne Nielsen, Friluftsrådet spurgte til planer for Lindholm?

Else-Marie Langballe Sørensen, VK svarede, at Lindholm ejes af staten, men også at VK gerne modtager gode ideer.

I forhold til en snak om fugle sagde Henrik Dahl, DOF, at tangen på Lindholm med rigt fugleliv, var blevet beskyttet af Lindholms tidligere brugere.

Bjarne Nielsen, Friluftsrådet spurgte til kommunens indsamling af glas og flasker?

Else-Marie, VK at der afventes en statslig affaldsplan, inden kommunen afgør præcis hvordan kommunen vil agere.

Else-Marie tilkendegav at kommunens affaldsplanlægning kommer på dagsordenen til næste Miljørådsmøde.

Ad. 9) evt. og næste møde

Næste møde er d. 25. maj. På dagsordenen bl.a. "Vild med vilje", Sukkerfabrikken i Stege (lokalplan i høring), kort opfølgning på vandrådsarbejdet samt den kommunale affaldsplanlægning.

Venlig hilsen

Paul Debois
Chefkonsulent

Bilag:

- Oplæg om Clima Bombina, Carsten Horup, VK
- Oplæg om Tubæk Å – projektet, Jimmi Spur Olsen, VK
- Notat – orientering af Miljørådet – status for vandrådsarbejdet 2020, Paul Debois, VK
- Rapporten: "Botanisk registrering af udvalgte fortidsminder på Møn, 2019"
- Rapporten: " Biologisk vejkort i UNESCO Biosfære-område Møn og langs Camønoen 2017 og 2018"
- Rapporten: "Kortlægning af fugle på udvalgte strandenge og øer i Vordingborg Kommune 2019".
- Rapporten: "Flagermusundersøgelse i Vordingborg Kommune – Sjælland vest 2019".